

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ PSICHOLOGIJA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: dr. Lauryna Rakickienė	Psichologijos institutas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji		Pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	5 semestras (rudens)	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Raidos psichologija I dalis , Raidos psichologija II dalis	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	134	32	102

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos
Kurso tikslas – gilinti studentų žinias apie kūdikių ir vaikų fizinės, kognityviosios ir psichosocialinės raidos dėsningumus, biologinius ir socialinius veiksnius, įvairaus amžiaus vaikų tipišką ir probleminę elgesį; taikyti šias žinias diskutuojant aktualiais visuomenėje kūdikių ir vaikų psichologijos klausimais.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Supras kūdikių ir vaikų psichologijos kaip mokslo ir taikomosios disciplinos raidą, uždavinius ir reikšmę sprendžiant praktinius vaikų sveikatinimo, ugdymo, vaiko teisių apsaugos klausimus.	Paskaitos Literatūros analizė Pasiruošimas debatams Praktinės namų darbų užduotys	Egzaminas Debatų aktualiu kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu Seminarų namų darbų užduočių atlikimas
Gebės įvardinti kūdikio ir vaiko fizinės, pažintinės ir psichosocialinės raidos uždavinius skirtingais amžiaus tarpsniais, apibūdinti raidos krizes ir jautriuosius periodus, atskirti tipišką tam tikro amžiaus vaiko elgesį nuo probleminio.	Paskaitos Literatūros analizė Praktinės namų darbų užduotys	Egzaminas Seminarų namų darbų užduočių atlikimas
Gebės vadovautis supratimu, kad įgimtos ypatybės ir aplinka veikia kartu nulemdami vaikų raidos ir prisitaikymo skirtumus; gebės paaiškinti pažeidžiamumo ir apsaugos veiksnių sampratą.	Paskaitos Literatūros analizė Atvejų analizė Praktinės namų darbų užduotys Pasirengimas debatams	Egzaminas Debatų aktualiu kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu Seminarų namų darbų užduočių atlikimas
Išmanys, kaip žinios apie bendruosius kūdikių ir vaikų raidos dėsningumus ir individualius skirtumus gali būti taikomos aiškinant vaiko elgesio ypatumus įprastomis aplinkybėmis ir esant stresiniams įvykiams, sprendžiant psichosocialinio prisitaikymo problemas, patariant tėvams.	Paskaitos Literatūros analizė Atvejų aptarimai Diskusijos Praktinės namų darbų užduotys Žaidimo stebėjimas	Egzaminas Seminarų namų darbų užduočių atlikimas
Gebės empatiškai reaguoti į kūdikių ir vaikų išgyvenimus, suprasti unikalią vaiko pasaulėžiūrą, kurti pagarbų santykį su vaikais asmeninių ir profesinių situacijų kontekste	Praktinės namų darbų užduotys Žaidimo stebėjimas	Seminarų namų darbų užduočių atlikimas

Gebės reflektuoti savo pačių vaikystės patirtį ir taikyti įgytą savęs pažinimą tolesnei asmeninei bei karjeros raidai.	Literatūros analizė Atvejų aptarimai Praktinės namų darbų užduotys	Seminarų namų darbų užduočių atlikimas
Gebės argumentuotai ir nešališkai, laikydamiesi profesinės etikos standartų diskutuoti visuomenėje aktualiais kūdikių ir vaikų psichologijos klausimais remdamiesi klasikinėmis psichologijos teorijomis ir naujausiomis psichologijos mokslo žiniomis.	Paskaitos Diskusijos Pasiruošimas debatams	Egzaminas Debatai aktualių kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Kūdikystės ir vaikystės samprata ir jos istorinė raida, vaikystės fenomeno kultūriniai aspektai. Tyrimo metodai kūdikių ir vaikų psichologijoje. Kūdikių ir vaikų raidos dimensijos; raidos uždavinių, raidos krizių, atsparumo ir pažeidžiamumo veiksnių samprata. Šeimos, socialinės ir kultūrinės aplinkos poveikiai vaiko raidai, ekologinis raidos modelis; transakcinis raidos modelis.	2		2				4	8	Paskaitų medžiaga Pasirengimas debatams aktualių kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu
2. Prenatalinė raida, gimimas ir gimdymas; naujagimis. Aplinkos poveikiai prenataliniu laikotarpiu (teratogenai, motinos stresas). Pasirengimo tapti tėvais, nėštumo psichologiniai aspektai. Kultūriniai gimdymo aspektai. Pirmosios valandos po gimimo. Pogimdyvinis laikotarpis: motinos psichologinė savijauta, tėvo vaidmuo. Ar naujagimis bejėgis?	2		2				4	12	Paskaitų medžiaga Literatūros analizė: 2 šaltinis privalomos literatūros sąrašė. Debatai aktualių kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu
3. Kūdikio ir vaiko fizinė ir motorinė raida. Fizinis augimas ir vystymasis; motorinių gebėjimų raida kūdikystėje ir vaikystėje, kūdikio pojūčiai ir suvokimas.	2		2				4	16	Paskaitų medžiaga Literatūros analizė: 5 šaltinis, p. 179-189 Namų darbų užduoties Nr. 1 atlikimas ir aptarimas seminario metu
5. Kūdikio ir vaiko kognityvioji raida. Atminties, dėmesio, mąstymo procesų raida; vykdomosios funkcijos ir psichikos teorijos raida; kalbos supratimo ir kalbinės raiškos raida; ankstyvasis ir ikimokyklinis ugdymas; brandumas mokyklai; akademinės sėkmės prielaidos	2		2				4	18	Paskaitų medžiaga Literatūros analizė: 1 šaltinis, p. 337-346. Namų darbų užduoties Nr. 2 atlikimas ir aptarimas seminario metu

6. Kūdikio ir vaiko socialinė-emocinė raida. Ankstyvoji sąveika su aplinka, prierašumo formavimasis; asmenybės raida; temperamento tyrimai; savasties raida; lyties tapatumo raida; kūdikių ir vaikų emocijos, savireguliacija; žaidimas kaip esminė vaiko veikla; moralės raida ir prosocialus elgesys.	4		4				8	24	Paskaitų medžiaga Literatūros analizė: 3 šaltinis (bet kurie 2 pasirinkti atvejai, apie 15 psl.) Debatai aktualiu kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu
7. Šeimos procesai ir vaiko psichosocialinis prisitaikymas. Tėvystės praktikos. Stresiniai vaikų gyvenimo įvykiai ir reakcija į juos. Smurtą patiriantys ir apleisti vaikai.	2		2				4	12	Paskaitų medžiaga Literatūros analizė: 4 šaltinis, p. 287-301. Namų darbų užduoties Nr.3 atlikimas ir aptarimas seminario metu Debatai aktualiu kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu
8. Socialinės aplinkos poveikiai vaikui už šeimos ribų. Vaikas darželyje. Mokykla. Vaikai ir medijos.	2		2				4	12	Paskaitų medžiaga Debatai aktualiu kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu Namų darbų užduoties Nr.3 atlikimas ir aptarimas seminario metu
Iš viso	16		16				32	102	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Galutinis vertinimas - kaupiamasis balas, kurio sudedamosios dalys yra 60 proc. seminario užduočių atlikimo įvertinimas ir 30 proc. egzamino raštu įvertinimas.			Galutiniam teigiamam įvertinimui privalu gauti teigiamą seminarų įvertinimą (atlikti mažiausiai dvi namų darbų užduotis iš trijų ir atsiskaityti už debatus) ir teigiamą egzamino įvertinimą (5 balai ir daugiau). Seminarų lankomumas yra privalomas, be pateisinamos priežasties leidžiama praleisti ne daugiau nei 25 proc. seminarų.
Darbas seminarų metu	60	Semestro metu	Debatai aktualiu vaikų psichologijos klausimu. Studentai poromis pasirengia diskutuoti tarpusavyje vienu iš dėstytojos pasiūlytų aktualiu, visuomenėje diskusijas keliančiu vaikų psichologijos klausimu. Vertinamas debatams rengiantis naudotų mokslinių šaltinių gausumas ir patikimumas, argumentų pagrįstumas, jų pateikimo nuoseklumas, sklandumas, gebėjimas atremti oponentų argumentus ir atsakyti į auditorijos klausimus. Vertinama penkių balų sistema: 0 balų – debatams nepasirengta; 0,5 balai - debatams pasirengta prastai, argumentai nepagrįsti ar silpni, nesiremiami moksliniais šaltiniais; 1 balas – debatams pasirengta iš dalies, pateikiami pakankamai pagrįsti argumentai, tačiau nepavyksta atremti oponentų argumentų, atsakyti į auditorijos klausimus, ne visi šaltiniai, kuriais remiamasi, patikimi; 1,5 balo – debatams pasirengta gerai, remiamasi gausiais ir patikimais šaltiniais, tačiau argumentacijai stinga sklandumo ir struktūruotumo, sunku atremti oponentų argumentus; 2 balai – debatams gerai pasirengta, remiamasi gausiais ir patikimais moksliniais šaltiniais, argumentuojama

			nuosekliai ir sklandžiai, sėkmingai atremiami oponentų argumentai, atsakoma į auditorijos klausimus. Namų darbų užduočių atlikimas ir aptarimas seminarų metu. Viso pateikiamos trys namų darbų užduotys: *Namų darbų užduotis Nr. 1: studentai poromis apklausia vieno kūdikio ar mažo vaiko tėvus apie jo smulkiosios ir stambiosios motorikos ir kalbos raidą, interviu medžiagą analizuoja remdamiesi kūdikių raidos žiniomis. Vertinama trijų balų sistema: 0 balų – užduotis neatlikta arba atlikta pasibaigus terminui; 0,5 balo – užduotis atlikta su esminiais trūkumais arba atlikta tinkamai, tačiau nedalyvauta jos aptarime seminaro metu; 1 balas – užduotis tinkamai atlikta ir dalyvauta jos aptarime seminaro metu. *Namų darbų užduotis Nr. 2.: studentai individualiai atlieka tvermės sampratos ir psichikos teorijos užduotis su vienu ikimokyklinio amžiaus vaiku iš savo artimos aplinkos, analizuoja apibendrintus grupės rezultatus išskirdami raidos tendencijas. Vertinama trijų balų sistema: 0 balų – užduotis neatlikta arba atlikta pasibaigus terminui; 0,5 balo – užduotis atlikta su esminiais trūkumais arba atlikta tinkamai, tačiau nedalyvauta jos aptarime seminaro metu; 1 balas – užduotis tinkamai atlikta ir dalyvauta jos aptarime seminaro metu. *Namų darbų užduotis Nr. 3.: studentai individualiai semestro eigoje perskaito vieną tėvams skirtą populiariosios psichologijos knygą iš pateikto sąrašo ir parašo jos recenziją pagal dėstytojos nurodytas gaires (6-8 tūkst. spaudos ženklų su tarpais). Vertinama penkių balų sistema: 0 balų – recenzija nepateikta ar pateikta pasibaigus terminui; 0,5 balo – recenzija pateikta laiku, tačiau neatitinka formalių reikalavimų (pvz. per maža apimtis); recenzijoje tik atpasakojamas knygos turinys, recenzentas nepateikia savo vertinimo, analizės; 1 balas – recenzija tinkamos apimties, recenzentas pateikia savo vertinimą, tačiau jo pakankamai neargumentuoja; 1,5 balo – recenzija tinkamos apimties, struktūros, recenzentas pateikia savo vertinimą ir jį argumentuoja, tačiau stokojama gilesnės analizės; 2 balai – recenzija tinkamos apimties, struktūros, parašyta sklandžiai, patraukliai, pateikiama gili ir išsami knygos analizė platesniame kontekste, recenzento argumentai grindžiami kūdikių ir vaikų psichologijos teorijomis, empiriniais tyrimais (pateikiant nuorodas į šaltinius). Visų seminarų užduočių (debatų ir trijų namų darbų užduočių) įverčiai sumuojami. <u>Neatlikus daugiau nei vienos namų darbų užduoties (gavus už jas po 0 balų) arba neatsiskaičius už debatus seminarai neįskaitomi</u> ir galutinis dalyko įvertinimas neskaičiuojamas!
Egzaminas	40	Egzaminų sesijos metu	Egzamino raštu metu pateikiama 16 uždaro tipo klausimų, kurių vertė po 0,5 taškus (atsakymas teisingas – 0.5 taškai, atsakymas neteisingas – 0 taškų) ir 2 atviro tipo klausimai, kurių vertė po 1 tašką (atsakymas tikslus ir išsamus – 1 taškas, atsakymas ne visiškai tikslus ir/arba išsamus – 0.5 taško, atsakymas netikslus – 0 taško). Gautas įvertis dešimtbalė sistema dauginamas iš svertinio koeficiento 0,4

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
1. Benson, J. B., Haith, M. M. (eds.)	2009	Language, memory and cognition in infancy and early childhood		Academia Press
2. Graignic-Philippe, R., Dayan, J., Chokron, S., Jacquet, A-Y., Tordjman, S	2014	Effects of prenatal stress on fetal and child development: a critical literature review	Neuroscience and biobehavioral reviews vol. 43	https://virtualbiblioteka.vu.lt/primo-explore/fulldisplay?docid=TN_sciversesciencedirect_elsevierS0149-7634(14)00079-7&context=PC&vid=VU&lang=lt_LT&search_scope=VU_IG_ALL&adaptor=primo_central_multiple_fe&tab=default_tab&query=any,contains,efects%20of%20prenatal%20stress%20review&offset=0
3. Mahler, M. S.	1985	The psychological birth of the human infant: Symbiosis and Individuation		Boston , Mass. etc : McGraw-Hill
4. Santrock, J.W.	2011	Life-span development		New York, N.Y: McGraw-Hill
5. Žukauskienė R.	2012	Raidos psichologija: integruotas požiūris		Vilnius: Margi raštai
Papildoma literatūra				
Cohen D.	2006	The development of play		London New York: Routledge
Golombok, S.	2015	Modern families: parents and children in new family forms		Cambridge university press
Hakkarainen, Brėdikytė, M., Bradišauskienė, A., G. Sujetaitė - Volungevičienė	2015	Ikimokyklinio amžiaus vaiko raida: žaidimas ir savireguliacija		Kaunas: UAB „Vitae Litera“
Hupp S., Jewell J.	2006	Great myths of child development		John Wiley and Sons
J. W., Friedman, R.	2009	Kai sielvartauja vaikai		Vilnius: Tyto alba
Jusienė R.	2014	Mažų vaikų savireguliacija		Vilnius: VU leidykla
L., Lewis M. (eds.)	2012	The Cambridge Handbook of Environment in human development		New York: Cambridge University Press

Nadel J., Butterworth G.	1999	Imitation in infancy		Cambridge university press
Pileckaitė- Markovienė M., Nasvytienė D., Bumblytė D.	2004	Vystymosi psichologija: vaikystė		Vilniaus Pedagoginio universiteto leidykla
Robinson M.	2007	Child development and behavior 0-8: a journey through the early years		McGraw-Hill Education
Wenar C., Kerig P.	2006	Developmental psychopathology: from infancy through adolescence		New York: McGraw hill
Winnicott, D. W.	2000	Vaikas, šeima ir išorinis pasaulis		TEV